

Toimittajalta.

Teosofisessa Seurassa vallitsee tätä nykyä jännittynyt, odottavainen mieliala. Idän Tähti, jonka vaikutusvalta T. S:aan on suuri, koska T. S:n johtavat henkilöt ovat sen perustaneet, on »suojelijansa» Annie Besantin, T. S:n presidentin, suulla julistanut, että Kristuksen toinen tuleminen fyysillisessä ruumiissa on tapahtuva näinä päivinä. Julistus tehtiin viime elokuun 11 p:nä Ommenissa Hollannissa, jossa Idän Tähti piti »leirikokouksen» amerikkalaisten spiritistien tapaan. Mrs. Besantin puhe oli kokonaisuudessaan luettavana m. m. suomalaisen »Teosofi» -lehden lokakuun numerossa. Julistuksessa sanottiin, että nuori hindulainen Krishnamurti, Alcyonen nimellä tunnettu Idän Tähtien pää, on oleva »Herran» käyttövälineenä samalla tavoin kuin Jeesus Natsarealainen pari tuhatta vuotta sitten.

En tahdo vielä ruveta näitä julistuksia juurta jaksain tutkimaan; tahdon omastakin puolestani olla odottavalla kannalla nähdäkseni, mitä lähimmässä ajassa mahdollisesti tapahtuu. Olisihan epäveljellistä arvostella, ennenkuin toinen on ehtinyt näyttää, mitä hänellä on esitettävänä. Mutta koska joihinkin totuudenetsijöihin Mrs. Besantin julistus on vaikuttanut mahtavalla voimalla, katson yhtäkaikki velvollisuudekseni huomauttaa parista seikasta nyt jo.

Jos julistus tarkoittaisi, että mystillinen Kristus, sisäinen vapahtaja, pian syntyisi kuolevaisessa ihmisessä, tässä tapauksessa Krishnamurtissa, en minä eikä kukaan toinen voisi muuta kuin iloita, sillä elävän Kristuksen henkeä ihmiskunta kipeästi kaipaa ja tarvitsee – Teosofinen Seura niinkuin muut. Voisimme korkeintaan pitää herttaisen lapsellisena, että semmoista asiaa edeltäkäsinkin ilmoitetaan, sillä henkinen suuruus tulee aina näkyviin perästäpäin, s. o. tekojen, opetusten ja saavutusten kautta. Ei maailma pidä Buddhaa suurena, sentähden että hänellä oli määrätty asema taivaallisessa hierarkiassa, vaan sentähden, että hänen elämänsä ja opetuksensa oli suuri ja ennen saavuttamaton. Kristillinen kirkko on erehtynyt pitämään Kristusta suurena vain sen nojalla, että hän oli »Jumalan ainokainen poika», ja sentähden kokonaan unohtanut hänen elämänsä ja opetuksensa, mutta meidän teosofiamme on alusta saakka huomauttanut, että Kristuksenkin suuruus on etsittävä hänen elämästään ja opistaan, sillä kaikki suuruus tässä näkyväisessä maailmassa todistaa itse itsensä joko eläissään tai kuolemansa jälkeen.

Mrs. Besantin julistus Krishnamurtin suhteen ei kuitenkaan puhu mystillisen Kristuksen syntymästä eli suuresta vihkimyksestä, vaan aivan toisesta asiasta. Mrs. Besant näet julistaa, että tässä todella on kysymys Kristuksen toisesta fyysillisestä ruumistumasta, Palestinassa eläneen vapahtajan uudestaan ilmestymisestä Krishnamurtin ruumiissa. Ja tämä seikka kaipaa valaistusta ja arvostelua jo ennakolta.

Tahdon siis heti sanoa, että minun on mahdoton uskoa, että Jeesus Kristus enää syntyisi maan päälle. Syyt on esittänyt H. P. Blavatsky kirjoituksessaan »Kristuksen toinen tuleminen», jonka julkaisin Ruusu-Ristin joulualbumissa. Jeesus Kristuksen ruumiillinenkin olemus on kuolematon, hän voi näyttäytyä fyysillisestikin kelle hän tahtoo, mutta hänen henkinen persoonallisuutensa on mystillisessä Kristuksessa ja niin muodoin hän elää jokaisessa ihmisessä, joka hänen käskyjään ja opetuksiaan noudattamalla herättää ja kasvattaa itsessään Kristustajunnan. Ei kukaan ihminen ole suljettu ulos vapahtajasta. Jokainen ihmissielu on »yhtä kalliisti ostettu», mutta jokaisesta yksilöstä itsestään riippuu, tahtooko hän luopua »synnistä», uskoa Kristuksen elämänoppiin ja siten päästä hengessään yhteyteen Jeesus Kristuksen kanssa. Ulkonaisia vapahtajia maailma ei kaipaa. Mutta maailma kaipaa nyt ja aina niitä ihmisiä, niitä viisaita auttajia, niitä vapahtajaolentoja, joissa Jeesus Kristuksen henki elävänä toimii ja vaikuttaa. Ja siihen työhön »Herran viinimässä» olemme kaikki, niin pienet kuin suuret, kukin kohdaltamme kutsutut.

Ehkä tämä henkinen tosiseikka on sisäisenä vaistona vaikuttanut Mrs. Besantiin y. m. Idän Tähtien auktoriteetteihin, koska heidän sanansa aika ajoittain ovat ristiriidassa keskenään.

Sangen tärkeän osan, voisipa melkein sanoa etusijan, anastaa näet Mrs. Besantin sanomassa Ommenissa hänen julistuksensa Kristuksen kahdestatoista apostolista. Ne ovat kaikki jo valitut, hän sanoo, ja hän mainitsee seitsemän nimeltä; että C. W. Leadbeater ja hän itse ovat niistä ensimmäiset, lankeaa asian luonnosta. Hänen omat sanansa kuuluvat: *Sitten hän valitsee niinkuin ennenkin*

kaksitoista apostoliansa – huomattava luku »kaksitoista» – ja heidän päinään on itse herra. Hän on jo valinnut heidät, mutta minulle on annettu käsky mainita vain seitsemän . . .

Huomio on kiinnitettävä sanoihin »niinkuin ennenkin», sillä Mrs. Besantin julistuksen rinnalle on asetettava seuraavat, apostolein joukossa mainitun Mr. Leadbeaterin lausunnot:

Kirjassaan *The Inner Life* (I osa, s. 119, vuoden 1917 painos) sanoo C. W. Leadbeater: »Kun selvänäköisesti tutkimme kristinuskon perustajan elämää esim., emme löydä mitään jälkiä n. s. kahdestatoista apostolista; näyttää siltä, ettei niitä ihmisinä koskaan ollut olemassa, mutta että ne otettiin kertomukseen jostain syystä – mahdollisesti kuvaamaan eläinradan kahtatoista merkkiä.»

Ja kirjassaan *The Hidden Side of Christian Festivals*, joka ilmestyi v. 1920, sanoo sama tekijä (s. 291): »Psykkisissä tutkimuksissamme löysimme vähän jälkiä Kristuksen kahdestatoista apostolista. Totta on, että hänellä oli apostoleita, mutta emme löydä kahtatoista muita etevämpinä, ja evankeliumikertomuksessa annetut nimet eivät ollenkaan esiinny huomattavina. Useimmat heistä eivät nähtävästi olleet sen tärkeämpiä henkilöitä. Muistan, kuinka varhimmista tutkimuksissamme ajattelimme, että Pyhä Pietari ainakin on täytynyt olla ihminen ja suuri johtaja, mutta meidät sai seisautumaan huomio, että joka maassa jokaisen kirkon päätä aina nimitettiin sen Pietariksi. Sitä siis ei käytetty henkilönimenä vaan tittelinä. *Petros* on kallio, ja jokaisen kirkon päätä nimitettiin sen Pietariksi, kallioksi, jolle se oli rakennettu. On tietysti saattanut olla ensimmäinen ja suurempi Pietari, mutta emme yrittäessämme onnistuneet häntä identifioimaan. Oli myös joitakin viittauksia, jotka herättivät meissä ajatuksen, että nuo kaksitoista ovat personoineet eläinradan kahtatoista merkkiä.»

Tämä myöhempi lausunto on jonkun verran varovaisempi kuin edellinen, mutta en tiedä, onko Mr. Leadbeater vielä myöhemmin muuttanut kantaansa. Joka tapauksessa Mrs. Besantin julistus on ristiriidassa hänen »suuren kollegansa» tähän asti tunnettujen selvänäköisten tutkimusten kanssa, emmekä siis saata omistaa sille mitään vakavampaa huomiota, ennenkuin mainittu ristiriita on suurin sanoin selvitetty. Mrs. Besant on näet aina sanonut seisovansa Mr. Leadbeaterin rinnalla ja tutkivansa asioita okkultisesti yhdessä hänen kanssaan; emme siis saata otaksua, että Mrs. Besant tässä vakavassa kysymyksessä Kristuksen apostoleista olisi tehnyt omia tutkimuksia ja päässyt omiin tuloksiin, jotka kokonaan eroavat Mr. Leadbeaterin klärvoajantisista näkemyksistä. Sentähden on koko kysymys heidän kannaltaan vielä riidanalainen.

*

Jotkut vanhat tuttavat ovat kysyneet minulta, enkö kadota tasapainoani semmoisessa ylistysten tulvassa, mikä tuli osakseni viime jouluna, ja he ovat samalla huomauttaneet, että suureen yleisöön ainakin vaikuttaa inhoittavasti, kun annan omassa aikakauskirjassani julkisesti kiittää itseäni: »tehkööt sitä toiset, puolueettomat lehdet, jos he katsovat siihen olevan syytä!»

Mitä tähän ystävälliseen huomautukseen vastaan?

Ensinnäkin, että joulun aikana todella oli puolueettomia lehtiä, jotka katsoivat olevan syytä omistaa muutamia kauniita sanoja minun 29 vuotta kestäneelle julkiselle työlleni teosofian hyväksi tässä maassa.

Toiseksi, että ne, jotka alituisesti, eivätkä ainoastaan juhlatilaisuuksissa, seuraavat teosofisen työn edistymistä ja minun osuuttani siinä ja jotka sentähden muulloinkin tahtovat siitä puhua ja iloita, harvoin ovat tilaisuudessa sitä tekemään muualla kuin omassa teosofisessa lehdessään. Tiedämmehän hyvinkin, että maailman »puolueettomat» lehdet ani harvoin ottavat palstoihinsa selontekoja meidän kirjoistamme ja puheistamme ja vielä harvemmin siinä muodossa kuin asianomaiset meikäläiset itse soisivat. Mitä muuta neuvoa siis on teosofian ystävillä kuin purkaa sydämensä esim. Ruusu-Ristin palstoilla? Ja ovathan meidän omat palstamme siksi pieniä, että harvoin joutunevat suuren yleisön käsiin. Asianharrastajia ja Ruusu-Ristin ystäviä tuskin loukkaa intiimimpi ja sydämellisempi äänensävy kirjoittajien vilpittömissä sanoissa.

Kolmanneksi, että Ruusu-Ristin joulualbumi, jossa oli pitempi kirjoitus minun personallisista elämänvaiheistani, oli nimenomaan Ruusu-Ristin Neuvoston toimittama, – mikä ei suinkaan merkitse,

että minä olisin muutenkaan estänyt mainitun kirjoituksen painattamista Ruusu-Ristissä, sillä totuuden sana on mielestäni aina paikallaan.

Mitä muuten itseeni tulee, olisin omissakin silmissäni huono totuudenetsijä, jos kiitos enemmän kuin moitekaan saisi minut horjumaan suoralta tieltäni. Ja huonosti minä tuntisin itseni ja omat puutteellisuuteni, jos toisten kiitos saisi minut uskomaan itsestäni semmoista, mikä ei ole totta. Päinvastoin olen sydämestäni kiitollinen niille, joilla on hyvä sana minulle sanottavana: siinä tuokiassa näet huomaa, kuinka kaukana olen siitä ihanteesta, jonka olen itselleni asettanut tai paremmin sanoen, jonka Kristus on minulle antanut. Mutta samalla tunnen itseni toisten kaltaiseksi, veljeksi veljien parissa, ja iloitsen sydämestäni siitä, että toisten ymmärtäväinen hyvyys on lähentänyt meitä toisiimme ja tehnyt minunkin elämäni inhimilliseksi.

*

Erikoinen nautinto on minulle painattaa tässä numerossa eräs kirje, jonka olen varustanut otsikolla »Materialismi vaiko teosofia». Se tuo mukanaan tuulahduksen nuoruuteni ajoilta, jolloin filosofoiminen ja aprikoiminen oli päivän kysymyksenä, jolloin tutustuin materialistiseenkin elämäkäsitykseen sen joka puolelta. Sillä kirjeellä on minulle kotoinen sävy, ja vaikka materialismi meidän päivinämmä ei olisikaan yhtä paljon muodissa kuin viime vuosisadalla, on totuudenetsijälle joka tapauksessa erinomaisesti aivovoimisteluksi siihenkin filosofiaan syventyminen. Sentähden julkaisen Ruusu-Ristin palstoilla tuon välittömän vilpittömästi ja hyvin kirjoitetun kirjeen ja pyydän lukijoita sitä punnitsemaan sekä halukkaita tarttumaan kynään teosofian puolustukseksi. Onko kirjeen kirjoittajalla oikea ja selvä käsitys teosofiasta? Ainakaan hänellä ei näytä olevan tietoa siitä teosofiasta, jota joskus olemme nimittäneet kristosofiaksi.

(Ruusu-Risti 1926 Helmikuu N:o 2, s. 33-38)